

OPONENTSKÝ POSUDOK

k habilitačnému konaniu Mgr. art. Barbary Harumovej Hessovej ArtD.

Po oboznámení sa s podrobným a obsiahlym dokladovým spisom Mgr. art. Barbary Harumovej Hessovej ArtD. môžem zodpovedne a bez príkras konštatovať, že katedra produkcie audiovizuálneho umenia má dnes dobrú perspektívu. Nielen preto, lebo obsah študijného programu, ktorý táto katedra zabezpečuje, sa postupne odborne vyprofiloval a prepojil s praktickou činnosťou celej fakulty. Ale aj či najmä preto, lebo v personálnom obsadení katedry čoraz výraznejšie preberá zodpovednosť za jej ďalší vývoj mladšia generácia absolventov tejto katedry, spomedzi ktorých za ostatné desaťročie mnohí vcelku razantne a úspešne vstúpili do audiovizuálnej praxe aj do aktívneho pedagogického pôsobenia.

Na uvedenej skutočnosti má jeden z najvýraznejších zástojov práve Barbara Hessová. Ak odhliadneme od jej „povinnej“ činnosti na školských filmoch, tak ako samostatná producentka či ako výkonná producentka prevzala zodpovednosť za realizáciu dokumentárnych aj hraných filmov už počas svojho magisterského štúdia. A neboli to jednoduché projekty, pretože také si Barbara jednoducho nevyberá. Niekedy si myslím, že tie projekty si vyberajú ju – jednoducho preto, aby mali istotu, že naozaj vzniknú a ona sa o to dôkladne aj nezištne postará. Pretože takú mieru osobnej zodpovednosti, detailnej producerskej prípravy, kreatívneho myslenia, poctivého a transparentného narábania so zverenými finančnými prostriedkami a v neposlednom rade aj pokračujúceho záujmu a starostlivosti o ďalší osud vytvoreného diela po jeho dokončení a všetko ďalšie, čo Barbara svojim dielam poskytuje – to naozaj výrazne prevyšuje mieru producerského aj tvorivého priemeru v našom audiovizuálnom priestore.

Výsledky doterajšieho pedagogického pôsobenia Barbary Hessovej viac než dostatočne preukazuje jej habilitačný spis. Okrem jej poctivého každodenného výkonu vo vyučovaní jednotlivých predmetov treba zdôrazniť aj dosiahnuté výsledky viacerých absolventov, ktorým Barbara robila školiteľku magisterských diplomových prác. Za všetkých stačí spomenúť Radku Babincovú, Dominiku Fáberovú, Eriku Paulinskú či Jakuba Viktorína, ktorí po ukončení magisterského štúdia úspešne vstúpili do audiovizuálnej praxe v slovenskom aj medzinárodnom kontexte a sú v tomto priestore aktívne prítomní aj naďalej. V Barbarinom školskom pôsobení treba ešte oceniť aj jej aktívnu činnosť a spoluúčasť na riadení fakulty prostredníctvom členstva v akademickom senáte, vedeckej a umeleckej rade a napokon aj vo vedení fakulty. Jednoducho, Barbara Hessová sa už stala neoddeliteľnou a dôležitou súčasťou života našej fakulty.

K producerskému a pedagogickému pôsobeniu Barbary Hessovej musím pri tejto príležitosti zdôrazniť ešte jednu činnosť, ktorá sa v dokladovom spise k habilitačnému konaniu uvádza síce iba okrajovo, no pre celkový pohľad na toto konanie ju tiež považujem za dôležitú. Mám na mysli Barbarine aktívne pôsobenie v Audiovizuálnom fonde hneď po jeho zriadení. Ako absolventka magisterského štúdia dostala vtedy na starosti najzložitejšiu a zrejme aj „najvýbušnejšiu“ agendu žiadostí o podporu produkcie hraných filmov. Barbara sa tejto pozície zhostila so svojou príznačnou dôslednosťou, ústretovosťou a zároveň s jasným systémovým prístupom a myslením. Práve to výraznou mierou pomohlo formovať základné

pravidlá fungovania fondu a kodifikovať mnohé dôležité detaily jeho podpornej činnosti, ktoré naozaj nie je možné pomenovať a etablovať inak než v každodennej praxi. Prostredníctvom nej Barbara vložila do histórie Audiovizuálneho fondu svoj nezmazateľný osobný prínos, ktorý sa tak po jej odchode do praktickej produkcie mohol stať pozitívnym referenčným rámcom pre výkon činnosti administrátora fondu.

K habilitačnému konaniu Barbara Hessová predkladá dva dlhometrážne filmy – *Tak ďaleko, tak blízko* a *Stanko*. Prvý z nich je nevšedným nahliadnutím do života a prostredia rodín s deťmi poznačenými autizmom a druhý je hraným „road movie“, ktorý vznikol ako jeden z troch výsledných diel iniciatívy Audiovizuálneho fondu s pracovným názvom „MINIMAL“. Obidva projekty vznikali a realizovali sa počas obdobia niekoľkých rokov, pričom Barbara ako producentka na nich pracovala paralelne. Výsledok je v oboch prípadoch viac než pozoruhodný. Dokumentárne mapovanie životných situácií autistov vo filme *Tak ďaleko, tak blízko* v réžii Jara Vojteka je zjavne „fotogenickejšie“ či festivalovo a oceneniami navonok príťažlivejšie (úctyhodný zoznam ocenení vrátane Slnka v sieti 2016 za najlepší dokumentárny film, všetkých festivalových uvedení a jednotlivých premietaní filmu sa napokon celý ani nezmestil do dokladového habilitačného spisu). Naproti tomu *Stanko* režiséra Rastu Boroša akoby zostal na pohľad trocha v úzadí slovenskej audiovizuálnej pospolitosti. No treba zdôrazniť, že tejto dojem nie je celkom korektný, ani nevystihuje to postavenie, ktoré filmu *Stanko* v slovenskom filmovom kontexte patrí. Filmu, ktorému (podľa vyjadrenia producentky) spočiatku „nikto neveril“, sa napokon dá uveriť celkom spontánne a ľahko. Najmä preto, lebo je vo svojej podstate autentický, poctivo odžitý či oddretý z tvorivej aj producerskej stránky, vo výsledku žánrovo vyprofilovaný aj sociálne jasne ukotvený. A tak kým Vojtekov skvelý dokument sa pre nezainteresovaného pozorovateľa či hodnotiteľa zdá byť jasnou producerskou výhrou či stávkou na istotu (téma, režisér, spracovanie, protagonisti, uvedenie filmu...), tak Borošov hraný režijný debut bol nepochybne riadnym producerským rébusom. Treba zdôrazniť, že Barbara sa ho zhostila rozhodne nie bez problémov, ale s výsledkom, ktorý síce nenápadne, ale s jej príznačnou vytrvalosťou posúva hranice slovenského filmového „producerstva“ do nových dimenzií. Pozitívom z tohto hľadiska je najmä to, že aj z projektu, ktorý by sa niekomu mohol zdať ako šialenosť, napokon vzíde ucelený a príťažlivý tvar alebo že aj v núdzných podmienkach môže vzniknúť poctivý a dobre urobený film. Aj preto si myslím, že čas na objektívne zhodnotenie tohto filmu ešte len príde.

„Nebýva na každom vršku hostinec,“ vravieval aj písal kedysi Vincent Šikula. Názov jeho poviedkovej knihy z roku 1966 nie je v dnešnej súvislosti príznačný iba tým, že aj on vo svojich prózach zobrazoval ľudí žijúcich na spoločenskej periférii, v ktorých hľadal aj nachádzal ich vnútornú silu a predovšetkým nemateriálne hodnoty. Práve takí ľudia a také hodnoty sú prítomné aj vo všetkých filmoch, pod ktorými je producersko-kreatívne podpísaná Barbara Harumová Hessová. Ani ona nehľadá na každom vršku hostinec. Radšej potichu vynesie na každý kopec svoj kríž a potom tam skúša postaviť kaplnku aj so zvonom. Darí sa jej to najmä vďaka osobnej hodnotovej integrite a vnútornej sile, o ktorej zväčša ani ona sama netuší či dokonca o nej neraz pochybuje. Naozaj nemusí.

Preto ani my dnes nepochybujeme o tom, že Barbara Harumová Hessová si **umelecko-pedagogický titul docent** zaslúži. Je mi ctou a potešením udelenie tejto hodnosti úprimne a jednoznačne **odporučiť**.

